Hukuk Bölümü 2008/82 E., 2009/163 K.

"İçtihat Metni"

Davacı vekili dava dilekçesinde, davacının Gönen sınırları içerisinde Gönen merkez Kavak Göleti inşaat işini yaptığını, bu inşaat işinde kullanmak üzere kurulmuş şantiye içerisinde 1 büyük oda, 4 küçük oda, 1 koridor, 1 lavabo (tuvalet), arka ve ön girişli 100 m2 ebadında prefabrik binanın sahibi olduğunu, ancak, 2006 ödenekleri olmadığı için inşaat işine ara verildiğini, şantiye ve şantiye içerisinde bulunan prefabrik binanın boş olarak durduğunu, inşaatın yapımının ödenek halinde aktif olarak devam edeceğini, boş olarak durmakta olan bu binanın, davalı Gönen Belediye Başkanlığı tarafından yaklaşık 1 ay kadar önce sökülerek götürüldüğünü ve İlçe içerisinde bir yere kurulduğunu, burada kullanıldığını, söz konusu prefabrik binanın yerine iadesi ile ilgili olarak Isparta 2. Noterliği'nin 23 Haziran 2006 tarih ve 9748 yevmiye sayılı ihtarnamesi ile ihtarname keşide edildiğini, davalının bu ihtarnameye cevap vermediğini ve söz konusu binayı da yerine veya davacıya iade etmediğini, davalının söz konusu bu eyleminin haksız el koyma olup, bu konuda ayrıca şikayette bulunulduğunu, davacının bilgisi ve haberi olmadan malının sökülerek götürüldüğünü, bu şekilde davacıya ait prefabrik binanın sökülerek götürülmesinin haksız fiil olduğunu, bu olaydan dolayı davacının tamamen zarar gördüğünü, binanın yerine iadesi söz konusu olmadığı gibi, tekrar kurulması mümkün olamayacağından, fazlaya ait talep ve dava hakları saklı kalmak üzere 15.000.-YTL prefabrik bina değerinin faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ISPARTA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 30.11.2006 gün ve E:2006/204, K:2006/347 sayı ile, davacı vekili, davacının Gönen sınırları içerisinde Gönen merkez Kavak Göleti inşaat işini yapmakta olduğunu, bu inşaat işinde kullanılmak üzere kurulmuş bulunan şantiye içerisinde 1 adet büyük oda, 4 küçük oda, 1 koridor, 1 lavabo, arka ve ön girişli 100 m2 ebadında prefabrik binanın sahibi bulunduğunu, bu binanın tabanının beton olup, yanları geçme kancalı, sıvalı ve boyalı, normal bir şantiye binası olduğunu, 2006 yılı ödenekleri olmadığı için inşaat işine ara verildiğini, bu binanın davalı tarafından sökülerek götürüldüğünü, başka bir yere kurulduğunu, davalıya çekilen ihtarlara rağmen de prefabrik binanın iade edilmediğini, davalının söz konusu bu eyleminin haksız el koyma olduğunu, bu nedenlerle, fazlaya ait hakkın saklı tutularak 15.000,00YTL prefabrik bina değerinin davalıdan alınarak müvekkiline verilmesini talep ve dava ettiği, davalı vekilinin, davanın yerinde bulunmadığını, reddine karar verilmesini, Mahkemenin görevli olmadığını, idari yargıda dava açılması gerektiğini beyan ettiği, bu dosyada kanıt olarak tarafların karşılıklı beyanlarının, noter ihtarnamelerinin, taraflar arasında yapılan sözleşme ve tüm dosya kapsamının mevcut bulunduğu, davanın, davacı vekili tarafından Mahkemelerinde ikame edilen alacak davasından ibaret bulunduğu, bu davaya bakmaya Mahkemelerinin görevli olmadığı, tüm dosya kapsamı göz önüne alındığında, davalı Belediyenin davacı şirkete ait bulunan prefabrik binayı yerinden alarak başka bir yere götürüp kurduğu, yapılan eylemin Belediyenin kamu hizmetinin yürütülmesinden kaynaklanan bir eylem olduğu, meydana gelen zararla ilgili tazminat davasının da idari yargıda görülmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ISPARTA İDARE MAHKEMESİ; 25.1.2008 gün ve E:2007/1383 sayı ile, davacı Köşe Müh. Har. İnş. Tic. Ltd. Şti. vekili tarafından, Gönen Kavak Gölet şantiyesi içerisinde bulunan davacı şirkete ait 100 m2 ebadındaki prefabrik binanın davalı idare tarafından izinsiz olarak götürülmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen 15.000,00YTL maddi zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle Isparta 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne açılan davanın, 30.11.2006 tarih ve E:2006/204, K2006/347 sayılı kararla, davanın görülmesinde idari yargının görevli olduğundan bahisle görev yönünden reddedilmesi üzerine Gönen Belediye Başkanlığı'na karşı Mahkemelerinde dava açıldığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"nın idari dava türleri arasında sayıldığı, idarenin, kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında kişilere verdiği zararları tazminle sorumlu olduğu, tazmini istenilen zararın idari eylem ve işlemden doğması halinde bu zararların tazmininin idari yargıda açılacak tam yargı davası ile istenebileceği, idari usul ve esaslar dışında idarece yapılan eylemlerin "haksız fiil" niteliğinde olup; idarilik karakteri taşımayan bu eylemlerden dolayı ancak adli yargıda dava açılmasının mümkün bulunduğu, idarenin bir kamu hukuku kuralına, yasa, tüzük, yönetmelik gibi bir kural işlem veya bir idari işleme ya da bir yargı kararına dayanmadan hodbehot haksız fiil niteliğinde eylemde bulunmasının mahkeme içtihatları ve doktrinde "fiili yol" olarak nitelendirildiği ve idarilik karakteri taşımayan bu eylemlerden dolayı idarenin alelade bir fert durumuna geleceği, sonuçta özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklara yol açacağının kabul edildiği, dava konusu olayda, davacının, herhangi bir yargı kararı veya yetkili makamca verilmiş bir karar olmadığı halde maliki bulunduğu prefabrik şantiye binasının davalı idare elemanlarınca izinsiz olarak götürüldüğünü iddia ettiği, bu haliyle uyuşmazlık bir idari eylemden değil haksız fiil iddiasından kaynaklandığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği, bu nedenlerle, Mahkemelerinin görev alanında bulunmadığı sonucuna varılan davada görevli yargı merciinin belirlenmesi için 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, davanın Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 6.7.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya ait prefabrik binanın davalı Belediyece sökülerek götürülmesi nedeniyle binanın yerine iadesi söz konusu olmadığı gibi tekrar kurulmasının da mümkün bulunmadığı ileri sürülerek 15.000.-YTL prefabrik bina değerinin faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi dosyasında bulunan :

4.5.2006 günlü Söküm Tutanağında; yapı sahibi, yapı tatil zabtı, tebligat tutanağı ve ilan tutanaklarında da belirtilen ve sahibi çıkmayan, bulunamayan prefabrik binanın 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince mühürlü bulunan yapının, Orman İşletme Müdürlüğü ile yapılan ormanların Gönen Belediye Başkanlığı korumasına ait sözleşmenin 1. maddesinde, Gönen Belediyesi sınırlarında ormanlık alanlarda otlatma ve usulsüz müdahalelere karşı korunmasının 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 81. maddesi ve 25.3.1957 günlü Bakanlık Oluru ile yürürlüğe giren Talimname hükümlerine göre Gönen Belediyesi'ne verilen yetki üzerine 2004-2005 yıllarında aynı mevkideki prefabrik binanın boş, matruk ve sahipsiz olması nedeniyle kimliği belirsiz kimselerin içki, fuhuş, kanun kaçaklarının, başı boş insanların kullandığı, zaman zaman kasıtlı ve ihmalkarlıklardan dolayı orman ve anız yangınlarına sebebiyet verildiği, baraj boşaltım vanalarına tahribat yapıldığı, vanaların açılmak suretiyle tarım arazilerine sel getirilmek suretiyle zarar verildiği ve binanın Gönen Belediye Başkanlığı'na yapımı/ kullanımı için müracaat edilmediği, 2.1.2006 gün ve 1 sayılı zabıt varakası ve tebligat tutanağı ve 2.2.2006 tarihli ilan tutanağından, Belediyeleri ilan hoparlöründen yapılan anonslardan, binanın kimin olduğu, şirketin/firmasının adresinin bilen duyan, görenlerin bulunmadığından, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili maddeleri gereğince prefabrik yapının sökülerek, sahibi çıkıncaya kadar muhafaza edilmek üzere sökülerek Belediyeleri deposuna konulduğu, söküm anında binanın içinin boş olduğu ve terk edilmiş halde bulunduğu belirtilmiştir.

Isparta 2. Noterliği vasıtasıyla davacı vekili tarafından davalı Belediyeye gönderilen, davacıya ait olan prefabrik binanın Belediyece sökülerek götürülmüş ise, aynı yerine konulması ve davacıya teslimi istemine ilişkin ihtarname üzerine davalı Belediyece davacıya gönderildiği belirtilen Belediye Başkanı ve Zabıta Komseri imzalı "Rapor" başlığını taşıyan 10.7.2006 günlü yazıda, söz konusu Kavak Göletinde bulunan prefabrik binanın amaç dışı kullanılması üzerine bölgede tespit ettikleri zararların hayli yüksek ve olası risklerin büyük olduğu, yaptıkları incelemede, Kavak Göleti prefabrik bina içerisinde içki içildiği, ateş yakıldığı ve göletin olası durumlar için yapılmış olan su tahliye vanalarının kilit ve vidalarının kırılarak, gölet çevresindeki arazilere su bırakılarak büyük ve ciddi zararlara uğratıldığı, zararın daha da büyümemesi için ellerindeki araçların yetersiz kalması üzerine Köy Hizmetlerine haber verilerek Köy Hizmetlerinden gelen ekiplerin uzun süren çalışmaları sonucunda göletin su tahliye borularının vanalarının onarıldığı, suyun araziye akmasının önlendiği, bununla kalmayıp Kavak Göleti çevresinde bulunan ormanlarda yangınlar çıkarıldığı ve prefabrik binadan kimliği belirlenemeyen kişilerin motosikletle olay yerinden uzaklaştığının tespit edildiği, gölet ve çevresine verilen hasarların ve yangın raporlarının mevcut olduğu, bu şekilde olayların kontrol altına alınması maksadıyla Kavak Göletinde bulunan prefabrik binanın Belediyeleri tarafından araştırıldığı ve sahiplenen bir firma bulunamadığı, bunun üzerine Belediyeleri ekiplerince prefabrik binanın sökülerek Belediyeleri zimmetine alındığı, depolarında muhafaza edildiği, söz konusu prefabrik binanın sökümü için harcanılan ücretin tespit edilip ödendiği takdirde sahibine teslim edileceği bildirilmiştir.

Davalı vekili savunmasında ise, davalı Belediyenin yapmış olduğu incelemede, söz konusu bina içerisinde içki içildiğini ve ateş yakıldığını, göletin olası durumlar için yapılmış olan su tahliye vanalarının kilit ve vidalarının kırılarak gölet çevresindeki arazilere su bırakıldığını, büyük ve ciddi zararlar doğduğunu, bununla kalınmayıp Kavak Göleti çevresinde bulunan ormanlarda yangınlar çıkartıldığını, bu yangınların çıkartıldığı esnada prefabrik binadan kimliği belirlenemeyen kişilerin motosikletle olay yerinden uzaklaştığının tespit edildiği, söz konusu Kavak Göletinde bulunan prefabrik binanın amaç dışı kullanıldığı, bundan dolayı davalı Belediyenin tespit etmiş olduğu zararların hayli yüksek ve olası risklerin büyük olduğu, olayların kontrol altına alınması maksadıyla Kavak Göletinde bulunan prefabrik binanın davalı Belediye tarafından araştırıldığı ve sahiplenen bir firma bulunamadığı, bunun üzerine görevli ekiplerce prefabrik binanın söküldüğü, Belediyelerinin zimmeti altına alındığı açıklamasına yer verilmiştir.

Yukarıda sözü edilen söküm tutanağı, rapor ve davalı savunmasının birlikte incelenmesi sonucu, Belediyenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada kişilere verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Isparta İdare Mahkemesi'nin 25.1.2008 gün ve E:2007/1383 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 6.7.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.